

การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความไวทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา

Development of a Language Instructional Model Based on Sociolinguistic Theory & Experiential Learning Approach to Enhance Cultural Sensitivity of Secondary School Students

พจนีย์ หนักทอง¹, ฤดีรัตน์ ชูชนะโชติ¹, อัมพร ม้าคนอง¹

Pochanee Nuktong¹, Ruedeerath Chusanachoti¹, Aumporn Makanong¹

(Received: November 10, 2018; Revised: November 23, 2018; Accepted: December 3, 2018)

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความไวทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 37 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบอนุกรมเวลา ใช้ระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 16 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดความไวทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความไวทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา มีหลักการสำคัญคือ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เดิมของผู้เรียนทั้งทางด้านภาษาและวัฒนธรรมกับประสบการณ์ใหม่ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้ ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ในบริบทและสถานการณ์ที่มีความหลากหลาย ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และมีโอกาสแลกเปลี่ยนมุมมองทางภาษาและวัฒนธรรม หลังจากการได้รับประสบการณ์ จะช่วยให้ผู้เรียนสะท้อนคิดถึงความแตกต่าง อันจะนำมาซึ่งความไวทางวัฒนธรรม รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม 2) ขั้นเสนอประสบการณ์ใหม่ 3) ขั้นสะท้อนคิดจากประสบการณ์ 4) ขั้นเสริมหลักการ และ 5) ขั้นเปลี่ยนผ่านสู่สถานการณ์ใหม่ และผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนแสดงให้เห็นว่าความไวทางวัฒนธรรมของผู้เรียนหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามองค์ประกอบแต่ละด้าน

คำสำคัญ: ความไวทางวัฒนธรรม, ทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคม, แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์

¹ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Department of Curriculum & Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University

Abstract

The purpose of this research was 1) to develop a language instructional model based on sociolinguistic theory and experiential learning approach to enhance cultural sensitivity of secondary school students 2) to study the effectiveness of the developed instructional model. The study was used purposeful random sampling from 37 Mathayom five students through 16 weeks length using Cultural Sensitivity Test for Secondary Students. The data were analyzed using mean, the standard deviation and the dependent t-test.

The study revealed that there are certain principles concern found within the instructional model and experiential learning approach to enhance cultural sensitivity of secondary school students. These are the bridge between learners' prior experience concerning language, culture, their new experience which were motivating students to realize the value and make it more meaningful what they have learnt. They are also were learnt the language through social interaction in the midst of multicultural context that provides safe & nurturing atmosphere for learners when they interact with people from various socio-cultural contexts, sharing their language, opinions and cultures. After students have experienced, they were realized on the diversities value which have been brought them to the consciousness of cultural sensitivity. This instructional model consists of 5 stages; 1) learners' prior experience building 2) new experience proposal react 3) experiences feedback 4) enhancement of principles & 5) transition to a new context. Overall, the result of the effectiveness of the developed instructional model showed that the sample group have expressed post test score on cultural sensitivity is statistically significance higher than pretest at the .05 and even every single component score in the sense of cultural sensitivity was found the same.

Keywords : Cultural Sensitivity, Sociolinguistics theory, Experiential Learning Approach

บทนำ

ความแวดไวทางวัฒนธรรม (Cultural Sensitivity) เป็นความสามารถทางด้านอารมณ์ของบุคคล ในการสื่อสารอารมณ์ทางบวกระหว่างบุคคลต่างวัฒนธรรมที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ ทำความเข้าใจ ซาบซึ้งและเคารพในความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม (Chen & Starosta, 1996,1997; Lister 1999; Fritz, Graf, Hentze, Mollenberg, & Chen, 2005) เป็นการตระหนักเห็นคุณค่าและยอมรับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมอันนำมาซึ่งการแสดงพฤติกรรมในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ความแวดไวทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่อุดมไปด้วยความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมพลโลกในยุคปัจจุบันควรที่จะสามารถพัฒนาความเข้าใจที่บุคคลมีต่อบุคคลอื่นมีความรู้ทักษะและค่านิยมในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมในสังคมได้โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม (UNESCO, 1999) ประเทศไทยในฐานะของสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับกระแสการหลั่งไหลของประชากรจากแต่ละประเทศที่เข้ามาประกอบอาชีพและเข้ามาศึกษาต่อในประเทศ บุคคลต่างวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างทั้งภาษา ศาสนา ค่านิยม ความเชื่อ หรือรูปแบบการดำเนินชีวิต ต้องมาทำงานร่วมกันและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงต้องเสริมศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้ที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมได้อย่างเป็นสุข

เนื่องจากบริบทของการวิจัยครั้งนี้ คือการพัฒนาความแวดไวทางวัฒนธรรมของผู้เรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ดังนั้น แนวคิดหรือทฤษฎีแรกที่นำมาพิจารณาในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความแวดไวทางวัฒนธรรมคือ ทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสังคม ภาษาศาสตร์สังคมเป็นศาสตร์ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและปัจจัยทางด้านสังคม (Hudson, 1996; Wardhaugh, 2010) โดยทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมที่นำมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้คือ ทฤษฎีของ Vygotsky (1978) และ Halliday (1975, 1978) ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางสังคมและวัฒนธรรม บุคคลพัฒนาการเรียนรู้ภาษาผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม หลักการของทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคม เสนอว่า พัฒนาการทางด้านภาษาของมนุษย์ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ภาษาที่ดีควรเรียนรู้ไปพร้อมกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม และหากผู้เรียนได้เรียนรู้จากบริบททางสังคมและวัฒนธรรม จะทำให้ผู้เรียนทำความเข้าใจหน้าที่ของภาษาในการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การเรียนรู้ภาษาที่ต้องมุ่งเน้นไปที่ภาษาที่ใช้จริงในชีวิตประจำวันและเป็นสถานการณ์ที่มีความเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน

นอกจากการนำแนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแล้ว การพัฒนาความแวดไวทางวัฒนธรรมของผู้เรียนต้องอาศัยการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์และทักษะการปฏิบัติเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารควบคู่กับการสังเกตและทำความเข้าใจการใช้ภาษาและการแสดงออกในบริบทที่มีความแตกต่างกัน และต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการสะท้อนคิดเพื่อให้ผู้เรียนพิจารณาความเหมาะสมของการแสดงออกทางความรู้สึกต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมตามแนวคิดนี้คือ แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดจากประสบการณ์ สาระสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์คือ การใช้ประสบการณ์เป็นแหล่งที่มาของการเรียนรู้ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนโดยเริ่มต้นจากการเรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรมผ่านการพิจารณาไตร่ตรอง ก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรม ช่วยให้ผู้เรียนรู้ถึงสิ่งที่เรียนรู้มีความหมายกับตน และสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้ การเรียนรู้จากประสบการณ์นี้มีลักษณะเป็นวัฏจักรต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุดเนื่องจากบุคคลสามารถเปิดรับประสบการณ์เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ได้เสมอ Kolb & Kolb (2008) เสนอว่าการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถทางด้านอภิปัญญา ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประยุกต์ทักษะและความรู้ที่จำเป็นเพื่อใช้ในสถานการณ์จริง

การพัฒนาความแวดไวทางวัฒนธรรมของผู้เรียนในรายวิชาภาษาต่างประเทศนั้นว่าเป็นแนวทางที่มีความเหมาะสมเนื่องจากเป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างความรู้สึกในทางบวกและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน การนำแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนควบคู่กับทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมจึงเป็นแนวทางที่ส่งเสริมให้เกิดเป้าหมายที่ต้องการ โดยทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมเป็นแนวทางในการอธิบายความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ภาษาในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนสามารถเข้าใจแนวทางการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบริบทที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม โดยใช้การเข้าร่วมกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถทั้งทางด้านภาษาศาสตร์และความแวดไวทางวัฒนธรรมควบคู่กันไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งวัตถุประสงค์ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความแวดไวทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้นอกจากมีพื้นฐานความรู้ในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในระดับพอใช้ซึ่งทำให้การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารไม่เป็นอุปสรรคมากนักและนักเรียนในระดับชั้นดังกล่าวและเมื่อพิจารณาจากทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของ Piaget (1926)

พบว่าผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีพัฒนาการอยู่เหนือขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) ซึ่งสามารถทำความเข้าใจความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมได้เป็นอย่างดี โดยผู้วิจัย ดำเนินการทดลองกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม เป็นแหล่งรวมของชาวต่างชาติ ต่างศาสนาและวัฒนธรรมทั้งที่เข้ามาประกอบอาชีพและเข้ามาเพื่อการท่องเที่ยว (สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2558) ผู้เรียนต้องอาศัยการฝึกฝนการใช้ภาษาให้สอดคล้องตามบริบทควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความไวในการแสดงพฤติกรรมทางวัฒนธรรมที่เหมาะสม เพื่อเป็นการสนับสนุนแนวทางในการสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษและความสามารถทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 และเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก้าวไปสู่การเป็นพลโลกที่มีความสามารถทั้งทางด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารและมีความสามารถในการดำรงอยู่ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมและเป็นสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความไวทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความไวทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ระเบียบวิธีการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วยการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับปัญหาความไวทางวัฒนธรรมของนักเรียนและทฤษฎี แนวคิดการวิจัยที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาความไวทางวัฒนธรรมของผู้เรียน ได้แก่ ทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคม (Vygotsky, 1978; Halliday, 1975, 1978) แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Kolb & Kolb, 2008) และแนวคิดความไวทางวัฒนธรรม (Chen & Starosta, 1996; 1997; 2000, Bhawuk & Brislin, 1992, Davis & Finney, 2006, Foronda, 2008)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความไวทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาความไวทางวัฒนธรรมของนักเรียนที่เรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม สนับสนุนกระบวนการสะท้อนคิดหลังจากการรับประสบการณ์ จนได้หลักการที่นำไปสู่การแสดงพฤติกรรมทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมต่อไป

การตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยได้นำเอกสารที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบโดยพิจารณาจากความเป็นปรนัย การใช้ภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งผลการคำนวณค่า IOC ของรูปแบบการเรียนการสอนเท่ากับ 0.84 ค่า IOC ของคู่มือการใช้รูปแบบการสอนเท่ากับ 0.8 และค่า IOC ของตัวอย่างแผนการสอนเท่ากับ 0.8 ซึ่งหมายความว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบการ

เรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงได้

ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความแว่วทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แบบแผนการทดลอง ผู้วิจัยศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยการเลือกรูปแบบการเก็บข้อมูลเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) ซึ่งออกแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น 16 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 100 นาที โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง ใช้การเก็บข้อมูลจากแบบวัดความแว่วทางวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองสัปดาห์ที่ 16

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 37 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือวิจัย เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบทดสอบความแว่วทางวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นแบบทดสอบอัตนัย โดยมีการกำหนดเนื้อหาในแบบทดสอบให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของความแว่วทางวัฒนธรรมที่สังเคราะห์ขึ้น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความใส่ใจทางวัฒนธรรม การเปิดใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม และการแสดงออกให้เหมาะสมกับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม แบบทดสอบมีรูปแบบข้อคำถามทั้งหมด 2 ข้อใหญ่ มีโดยให้นักเรียนตอบคำถามจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ประเมินโดยใช้เกณฑ์การประเมินความแว่วทางวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นซึ่งมีลักษณะเป็นรูปริสแยกตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความแว่วทางวัฒนธรรม 6 พฤติกรรมย่อยได้แก่ 1) การอธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม 2) การอธิบายความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น 3) การบอกคุณค่า อธิบายและให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมตนเอง 4) การบอกคุณค่า แสวงหา และให้ข้อมูลของวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างจากตนเอง 5) การอธิบายความสามารถของตนเองในการมีส่วนร่วมและควบคุมการสื่อสารให้เหมาะสมกับบุคคลที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม 6) การวางแผนและเลือกใช้กลวิธีในการแสดงออกที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ด้วยความเต็มใจ มีค่าคะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 2 แบบทดสอบมีคะแนนข้อละ 12 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 24 คะแนน ทั้งนี้แบบทดสอบความแว่วทางวัฒนธรรมและเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญมีค่า IOC เท่ากับ 0.86 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 15 คนเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของการใช้ภาษาและความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการทดสอบ จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการสอนภาษาจำนวน 2 ท่าน ใช้เกณฑ์การประเมินความแว่วทางวัฒนธรรมในการตรวจแบบทดสอบก่อนการทดลองใช้เพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาหาความสอดคล้องของการตรวจการให้คะแนนโดยมีค่าความเชื่อมั่นของการตรวจการให้คะแนนแบบทดสอบก่อนการทดลองเท่ากับ 0.94 และแบบทดสอบหลังการทดลองเท่ากับ 0.94 แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ dependent t-test

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความแวดไหวทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีหลักการสำคัญ 5 ประการ

หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

1) การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เดิมของผู้เรียนทั้งทางด้านภาษาและวัฒนธรรมกับประสบการณ์ใหม่ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียน

2) การเรียนรู้ภาษาจะเกิดขึ้นได้ดี หากผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในสภาพบริบทจริงหรือเสมือนจริงที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน

3) การเรียนรู้ภาษาจะเกิดขึ้นได้ดีหากผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ในบริบทและสถานการณ์ที่มีความหลากหลาย ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้

4) การเรียนรู้ภาษาจะเกิดขึ้นได้ดีหากผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาควบคู่กับวัฒนธรรมผ่านกระบวนการวิเคราะห์ เชื่อมโยง และสะท้อนคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับ

5) เมื่อผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและมีโอกาสแลกเปลี่ยนมุมมองทางภาษาและวัฒนธรรม หลังจากการได้รับประสบการณ์ จะทำให้ผู้เรียนสะท้อนคิดถึงความแตกต่าง

แนวทางการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยนำหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนมาวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางการเรียนการสอนที่เป็นไปตามหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน นำหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมากำหนดเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 7 ข้อซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) ผู้เรียนควรได้รับการกระตุ้นประสบการณ์เดิมของตนเอง ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเชื่อมโยงผ่านสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง เพื่อเป็นการสำรวจความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเอง และเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่

2) ผู้เรียนควรได้ฝึกฝนการเข้าภาษาผ่านการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์ที่มีความเสมือนจริง ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน

3) ผู้เรียนควรได้เรียนรู้จากสื่อที่มีความหลากหลาย ทั้งบริบททางภาษา สถานการณ์ และรูปแบบของสื่อ

4) ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ภาษาผ่านสถานการณ์หรือประสบการณ์ทางสังคม ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความหลากหลายทางด้านความคิด ทักษะและวัฒนธรรม โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

5) ผู้เรียนควรได้รับโอกาสในการสะท้อนความคิดหลังจากได้รับประสบการณ์ โดยการสนับสนุนให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองร่วมกับผู้อื่น

6) ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ผ่านข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาและการแสดงออกอย่างเหมาะสม ทั้งจากผู้สอนและเพื่อนนักเรียน

7) ผู้เรียนควรได้รับการกระตุ้นโดยการใช้คำถามเพื่อให้สามารถวิเคราะห์และเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการเรียนไปสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 1 สร้างความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม (Reexperience)

ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาและทักษะทางภาษาที่เรียนรู้กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

สิ่งที่ต้องปฏิบัติ

1. กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยการนำเสนอสถานการณ์ทางภาษาที่มีความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และเป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน
2. ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสำรวจความคิด ความรู้สึกและการแสดงออกของตนเองต่อสถานการณ์ที่กำหนดให้
3. กระตุ้นความรู้เดิมเกี่ยวกับคำศัพท์และโครงสร้างภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร
4. นำเสนอตัวอย่างการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำหนดให้เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนมีตัวอย่างการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อนำไปใช้ในการปฏิสัมพันธ์ในขั้นที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 เสนอประสบการณ์ใหม่ (React)

ผู้เรียนใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์ที่มีความเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในขั้นที่ 1

สิ่งที่ต้องปฏิบัติ

1. จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในสถานการณ์ที่ต้องใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียนหรือบุคคลอื่นตามหัวข้อที่กำหนดให้ ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนก็ได้ ตัวอย่างกิจกรรมในชั้นเรียน ได้แก่ การใช้บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การแสดงสด การโต้เถียง การทำสื่อการรณรงค์ ตัวอย่างกิจกรรมนอกชั้นเรียน ได้แก่ การสัมภาษณ์ การซื้อขายสินค้าโดยใช้ภาษาอังกฤษ การจัดค่ายภาษาอังกฤษ การทำ Vlog การท่องเที่ยว
2. สนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ภาษาและอวัจนภาษาในการปฏิสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 3 สะท้อนคิดจากประสบการณ์ (Reflect)

ผู้เรียนสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

สิ่งที่ต้องปฏิบัติ

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนคิดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ผ่านการตั้งคำถามและอภิปรายกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 เสริมหลักการ (Refine)

ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปแนวทางการใช้ภาษาและการแสดงออกที่เหมาะสมตามสถานการณ์

สิ่งที่ต้องปฏิบัติ

1. ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการใช้ภาษาที่เหมาะสมตามสถานการณ์
2. ให้ผู้เรียนสรุปหลักการการสื่อสารอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
3. ให้ผู้เรียนนำหลักการที่สรุปมาใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ในขั้นที่ 1 ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 เปลี่ยนผ่านสู่สถานการณ์ใหม่ (Refer)

ผู้เรียนถ้ายิงหลักการที่สรุปได้ไปสู่สถานการณ์ใหม่

สิ่งที่ต้องปฏิบัติ

1. กระตุ้นให้ผู้เรียนถ้ายิงหลักการที่ได้เพื่อใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่มีความใกล้เคียงกัน
2. ผู้สอนเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองในการปฏิสัมพันธ์อื่นในสถานการณ์ใหม่

ตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความเวทไวกทางวัฒนธรรมจากแบบวัดความเวทไวกทางวัฒนธรรมก่อนและหลังการทดลองจำแนกตามองค์ประกอบแต่ละด้าน (คะแนนเต็ม 24 คะแนน)

ความเวทไวกทางวัฒนธรรม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		T	Df	p-value
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.			
ความใส่ใจทางวัฒนธรรม	5.51	1.46	7.70	.46	-8.95	36	0.000*
การเปิดใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม	3.49	1.30	6.84	.83	-15.23	36	0.000*
การแสดงออกให้เหมาะสมกับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม	4.32	1.10	7.11	1.19	-11.20	36	0.000*
คะแนนความเวทไวกทางวัฒนธรรมในภาพรวม	13.32	2.88	20.62	2.09	-15.33	36	0.000*

*p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความเวทไวกทางวัฒนธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามองค์ประกอบของความเวทไวกทางวัฒนธรรม

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 อภิปรายผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ผลจากการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการพัฒนาความเวทไวกทางวัฒนธรรมของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม (Reexperience)

ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้นความสนใจผ่านการนำเสนอสถานการณ์ทางภาษาที่มีความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนและเป็นสิ่งที่ผู้เรียนพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน การสร้างความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาและทักษะทางภาษาที่เรียนรู้กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสิ่งที่ตัวเองกำลังจะเรียนรู้แล้ว ยังช่วยให้ผู้เรียนสำรวจความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนจากประสบการณ์เดิมของตน เป็นขั้นตอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสำรวจตนเองเป็นหลัก ทั้งทางด้านการใช้ภาษาและการแสดงออก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากสถานการณ์ที่นำเสนอในขั้นแรกมีประเด็นที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางความคิด จะยิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนย้อนคิดถึงการแสดงออกของตนในสถานการณ์นั้น ๆ มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาความเวทไวกทางวัฒนธรรมของ Brislin & Yoshida (1994) ที่เสนอว่าการพัฒนาความเวทไวกทางวัฒนธรรม บุคคลต้องตระหนักในวัฒนธรรมของตนเองและอิทธิพลทางวัฒนธรรมของตนที่ส่งผลต่อการแสดงออกของตนเอง นอกจากนี้ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายทางอารมณ์ คือมีประเด็นที่ทำให้บุคคลเกิดอารมณ์และความรู้สึกต่อสถานการณ์นั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 เสนอประสบการณ์ใหม่ (React)

ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์ที่กำหนดให้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ซึ่งขั้นเสนอประสบการณ์ใหม่นี้จะเน้นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นโดยใช้ความคิด ความรู้สึกที่ได้รับจากประสบการณ์เดิมมาแสดงออกในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จริงที่ผู้เรียนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมนี้สอดคล้องกับแนวทางการฝึกอบรมทางด้านวัฒนธรรมของ Gudykunst & Hammer (1983) ที่เสนอว่า การฝึกการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction training) ช่วยให้ผู้คลฝึกทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดี การแสดงออก การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตระหนักถึงอารมณ์ความรู้สึกและเกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ สามารถปฏิสัมพันธ์กับคนต่างวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 3 สะท้อนคิดจากประสบการณ์ (Reflect)

ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้สะท้อนคิดหลังการมีประสบการณ์ในการปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจทางวัฒนธรรม กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสะท้อนคิดมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น การรับฟังในสิ่งที่ผู้อื่นสะท้อนความคิด อารมณ์และความรู้สึก จะทำให้บุคคลเห็นคุณค่าและความสำคัญของการแลกเปลี่ยนความคิดและความรู้สึกซึ่งกันและกัน ซึ่งการเห็นคุณค่านี้ Hart & Burks (1972) เสนอว่าเป็นลักษณะที่สำคัญของบุคคลที่มีความเข้าใจทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ การนำกิจกรรมที่ใช้การสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านวัฒนธรรมยังมีความเหมาะสม ดังเช่นที่ Keengwe (2010) เสนอว่า แนวทางที่ช่วยพัฒนาทัศนคติทางด้านวัฒนธรรมของผู้เรียน คือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดและสำรวจทัศนคติของตนเอง ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนลดอคติ มีความเคารพต่อผู้อื่นและยอมรับผู้อื่นมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 เสริมหลักการ (Refine)

ขั้นเสริมหลักการสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางในการแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสมโดยลักษณะการจัดกิจกรรมไม่ได้เป็นลักษณะของการบรรยายสิ่งที่ผู้เรียนควรปฏิบัติ แต่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอแนวทางที่นำไปสู่หลักการปฏิบัติที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น เสนอแนวทางการใช้ภาษาหรือท่าทางที่ไม่ทำให้ผู้อื่นรู้สึกอึดอัดใจ ในขั้นนี้ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเสริมต่อการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยการนำเสนอทางเลือกใหม่ เพื่อเป็นตัวเลือกให้ผู้เรียนพิจารณาถึงความเหมาะสมในการนำไปใช้ เป็นการยกระดับสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้โดยการเพิ่มทักษะพื้นฐานที่สำคัญเข้าไป ดังเช่นที่ Brislin & Yoshida (1994) และ Skepple (2014) เสนอว่า การพัฒนาความเข้าใจทางวัฒนธรรมของบุคคล ผู้เรียนจะต้องได้รับการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานที่นำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญกับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมได้

ขั้นตอนที่ 5 เปลี่ยนผ่านสู่สถานการณ์ใหม่ (Refer)

ขั้นเปลี่ยนผ่านสู่สถานการณ์ใหม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนทดลองนำหลักการไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ขั้นตอนสุดท้ายนี้เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียนว่าจะสามารถนำหลักการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้รับการเสริมแรงให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาและแสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม เนื่องจากการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจะต้องมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง โดยที่ยังคงความเป็นตัวตนของตนเอง แต่สามารถที่จะยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมได้ด้วยความเข้าใจ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Chen & Starosta (2000) ที่ว่า บุคคลที่มีความเข้าใจทางวัฒนธรรมจะต้องสามารถถอดเอกลักษณ์ของตน มีมโนทัศน์ต่อตนเองในแง่บวก ในขณะที่มีความเข้าใจความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมและเคารพในความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความแว่ไวทางวัฒนธรรมสูงขึ้นหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามองค์ประกอบของความแว่ไวทางวัฒนธรรม ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีส่วนช่วยในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความแว่ไวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้อภิปรายเหตุผลสนับสนุน ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียนและบุคคลที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม การพัฒนาผู้เรียนให้มีความแว่ไวทางวัฒนธรรม รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นควรที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์โดยการฝึกฝนการใช้ภาษาทั้งในบริบทที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เข้าใจการสื่อสารในแต่ละประเภท ดังที่ Muniry, Nair, Krishnan, Ahmad, & Noor (2010) เสนอว่า ความตระหนักในค่านิยมทางวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นได้หากบุคคลได้ฝึกฝนการสื่อสาร การใช้บทบาทสมมุติ หรือการจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน ทำความเข้าใจกฎเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์สังคม รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มุ่งเน้นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเป็นหลัก และสร้างสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ทั้งในระดับห้องเรียนและนอกห้องเรียน ในระดับห้องเรียนจากผู้เรียนแต่ละคนล้วนแต่มีพื้นฐานทางด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทั้งทางด้านศาสนา ความเชื่อ และวิถีชีวิต การปฏิสัมพันธ์ในระดับห้องเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจผู้ที่มีความแตกต่างมากยิ่งขึ้น ในระดับโรงเรียน กิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในโรงเรียนและนักเรียนต่างชั้น เช่น การทำ Vlog เพื่อการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทั้งในด้านการใช้ภาษาในการขอและให้ข้อมูล หรือการติดต่อประสานงานต่าง ๆ ซึ่งบุคคลที่นักเรียนปฏิสัมพันธ์ด้วยล้วนแต่มีพื้นฐานทางด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกันโดยทั้งสิ้น

2. รูปแบบการเรียนการสอนเน้นการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ความแว่ไวทางวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นได้ หากผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่ศึกษาว่ามีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของตน การใช้สื่อจริงไม่ว่าจะเป็นคลิปวิดีโอ ภาพข่าว เพลง หรือภาพยนตร์ นอกเหนือจากจะกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนแล้ว เนื้อหาและภาพที่ปรากฏยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือ ผู้สอนสามารถนำสื่อเหล่านั้นมาใช้ในการกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม ช่วยผู้เรียนสะท้อนคิดเพื่อทำความเข้าใจความเหมือนและความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมได้อีกด้วย ดังที่ Tat (2012) เสนอว่าการเรียนที่เน้นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมสามารถช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความเหมือนและความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสำรวจความคิด ทัศนคติและความเข้าใจตนเองต่อวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น สำหรับสื่อที่ใช้ในการประกอบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยนำมาใช้จะเน้นการใช้สื่อออนไลน์เป็นหลักเนื่องจากมีความทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน ยกตัวอย่างเช่น ในบทเรียนเรื่อง Sing your song ผู้สอนได้นำเสนอบทเพลงประกอบการแข่งขันฟุตบอลโลก 2018 ซึ่งมีผู้ขับร้องมาจากหลายเชื้อชาติ และมีรูปแบบการร้องเพลงหลายลักษณะซึ่งรวมไปถึงการร้องแร็ปซึ่งมีรากฐานมาจากชาวแอฟริกันอเมริกัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมไปพร้อมกับการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความน่าสนใจและทันต่อเหตุการณ์

3. รูปแบบการเรียนการสอนเน้นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยเพื่อให้ผู้เรียนฝึกฝนการแสดงออกทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม ถึงแม้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความแว่ไวทางวัฒนธรรมอันจะนำไปสู่การแสดงออกทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม แต่การจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนไม่ได้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมโดยทันที โดยปราศจากการวางแผนหรือเตรียมความพร้อม การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนจึงเน้นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยเพื่อให้ผู้เรียนฝึกฝนการแสดงออกทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม เป็น

แบบฝึกหัดที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวางแผนในการแสดงออกทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม ดังนี้ Zhang & Wang (2016) เสนอว่า บรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและเป็นมิตร กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดได้ดียิ่งขึ้น

สรุป

รูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความเวดไวกทางวัฒนธรรมที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการพัฒนาความเวดไวกทางวัฒนธรรมของผู้เรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถทางด้านภาษา เนื่องจากผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่มีความหลากหลายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ได้เรียนรู้ความคิด อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นผ่านกระบวนการสะท้อนคิดในขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นในการจัดการเรียนการสอน อันจะช่วยพัฒนาความเวดไวกของผู้เรียนเพื่อการเตรียมตัวเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาในรายวิชาอื่น ๆ ได้ โดยสามารถปรับสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับทักษะทางภาษาที่ต้องการพัฒนา เช่น ใช้บทอ่านในขั้นที่ 1 หรือให้ผู้เรียนสะท้อนคิดผ่านกระบวนการเขียน นอกจากนี้ ควรใช้ระยะเวลาอย่างน้อย 1 เดือนเนื่องจากความสามารถทางจิตพิสัยต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการพูดสื่อสาร ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความฉลาดทางวัฒนธรรม และสมรรถนะทางวัฒนธรรม

รายการอ้างอิง

- สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2558). *บรรยายสรุปประจำปี 2558 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2561 จาก http://ww2.ayutthaya.go.th/files/com_news_document/2016-04_7763b5affc10449.pdf
- Bhawuk, D. P. S., & Brislin, R. W. (1992). The measurement of intercultural sensitivity using the concept of individualism & collectivism. *International Journal of Intercultural Relations*, 16, 413-436
- Brislin, R. & Yoshida, T. (1994). *Intercultural communication training: An introduction*. Thousand Oaks, CA: Sage publications.
- Chen, G. M. & Starosta, W. J. (1996). Intercultural communication competence: A synthesis. In B. Burleson (Ed.), *Communication Yearbook* 19. Thousand Oaks: Sage.
- Chen, G. M. & Starosta, W. J. (1997). A review of the concept of intercultural sensitivity. *Human Communication*, 1, 1-16.
- Chen G. M. & Starosta, W. (2000). *The development & validation of intercultural sensitivity scale*. Paper presented at the Annual Meeting of the National Communication Association, Seattle, WA.
- Davis, S. L., & Finney, S. J. (2006). A factor analytic study of the cross-cultural adaptability inventory. *Educational & Psychological Measurement*, 66(2), 318-330.

- Foronda, C. (2008). A concept analysis of cultural sensitivity. *Journal of Transcultural Nursing*, 19(3), 207-212
- Fritz, W., Graf, A., Hentze, J., Mollenberg, A., & Chen G. H. (2005). An examination of chen & starosta's model of intercultural sensitivity in Germany & United States. In Chen, G. M. (2010). *A study of intercultural communication competence*. Hong Kong: China Review Academic Publishers.
- Gudykunst, W. B., & Hammer, M. R. (1983). Basic training design: Approaches to intercultural training. In D. L&is & R. W. Brislin (Eds.), *H&book of intercultural training, volume 1: Issues in theory & design* (pp. 118-154). New York: Pergamon.
- Halliday, M. A. K. (1975). *Learning how to mean: explorations in the development of language*. London: Edward Arnold.
- Halliday, M. A. K. (1978). *Language as a social semiotic: the social interpretation of language & meaning*. London: Edward Arnold.
- Hart, R. P. & Burks, D. M. (1972). Rhetorical sensitivity & social interaction. *Speech Monographs*, 39, 75-91.
- Hudson, R. A. (1996). *Sociolinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Keengwe, J. P. (2010). Fostering cross cultural competence in preservice teachers through multicultural education experiences. *Early Childhood Education Journal*, 38, 197-204.
- Kolb, A. Y. & Kolb, D. A. (2008). Experiential learning theory: Dynamic, holistic approach to management learning, education & development. In S. J. Armstrong & C. Fukami (Eds.) *H&book of Management Learning, Education & Development*. London: Sage Publications.
- Lister, P. (1999). A taxonomy for developing culture competence. *Nurse Education Today*. 19(4), 103-115.
- Muniry, M., Nair, G., Krishnan, S., Ahmad, I., & Noor, N. (2010). Sociolinguistic competence & Malaysian students' English language proficiency. *English Language Teaching*, 3(3), 145-151.
- Piaget, J. (1926). *The language & thought of the child*. New York: Harcourt Brace & Company.
- Skepple, R. G. (2014). Preparing culturally responsive pre-service teachers for culturally diverse classroom. *Kentucky Journal of Excellence in College Teaching & Learning*, 12(6), 57-69.
- Tat, D. K. L. (2012). The application of sociolinguistic relativity acquisition in teaching English in intensive English program in Vietnamese secondary schools. *The Internet Journal of Language, Culture & Society*, 34, 51-58.
- UNESCO. (1999). *Learning to Live Together: Education Policies & Realities in Asia-Pacific*. Retrieve 30 August 2016 from <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002272/227208e.pdf>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wardhaugh, R. (2010). *An Introduction to Sociolinguistics*. New York: Basil Blackwell Inc.
- Zhang, H. & Wang, N. (2016). Sociolinguistics & English teaching in china. *Theory & Practice in Language Studies*, 6(94), 830-834.